

Den vědy FF UK přiblíží mezinárodní spolupráci v humanitních a sociálních vědách

Ve středu 25. března se na Filozofické fakultě UK uskuteční další ročník Dne vědy FF UK, letos s podtitulem *Poznávání bez hranic*. Sekci *Za horizont české vědy*, knižní veletrh a cíle své práce představuje fakultní koordinátor zapojení do mezinárodních projektů dr. Pavel Sitek.

V čem spočívá vaše práce koordinátora zapojení do mezinárodních projektů?

Přispívám ke koncepci vedení FF UK v oblasti mezinárodní spolupráce a pod vedením proděkana pro vědu spolu s dalšími spolupracovníky ji pak uvádím v život. Na jednu stranu se pokoušíme naplnit požadavky, které na nás klade současná situace v oblasti podpory vědy a výzkumu, na stranu druhou usilujeme o respektování tradic FF UK. Neorganizujeme slepé závody v získávání mezinárodních grantů, ale pokoušíme se vycházet ze situace FF UK a z jejích specifíků jedné z nejprestižnějších humanitních institucí v zemi. Tedy podporujeme naše akademiky na cestě k významným individuálním či kolektivním mezinárodním grantům.

V této činnosti nám pomáhají další instituce, např. Technologické centrum AV ČR, Evropské centrum UK nebo akademici, kteří po své vlastní ose již dávno dosáhli na zásadní zdroje financování a mají patřičné kontakty a zkušenosti. Dále se pokoušíme sestavovat pracovní skupiny z jedinců, kteří mají zájem s námi spolupracovat, a tím mobilizovat nevyužitý badatelský potenciál fakulty. Obecně pak

vytváříme průchodné cesty tam, kde je celá řada překážek.

Jakým způsobem a ve kterých oblastech tyto aktivity probíhají?

Zmíněný nevyužitý potenciál se často nachází tam, kde dochází ke generačním neshodám nebo k promýšlení fenoménů, jejichž financování není v daném okamžiku podporováno. Společně proto hledáme transversální témata a osy výzkumu, které neslouží k unifikaci, ale mají potenciál do kolektivních projektů sloučit i zdánlivě neslučitelné. Tím zároveň přispíváme k propojování fakulty, k vytváření silnějších kandidatur a podporujeme interdisciplinaritu. To je zcela zásadní, neboť fakulta má při své velikosti zcela přirozené tendence k oborové fragmentizaci.

Snažíme se tedy podporovat spolupráci akademiků navzájem a druhým směrem, od shora dolů, dáváme za pomoci entuziastických jedinců dohromady projekty, které by umožnily financovat kroky směřující k získání projektů strukturálního charakteru. Tím chceme přispět ke zdůraznění a udržení důležité role FF UK v české společnosti.

Proč je tento rok nově součástí Dne vědy FF UK také malý knižní „veletrh“?

Na rozdíl od přírodních či technických věd s jejich inovacemi a patenty byla a je hlavním výstupem humanitních věd kniha. Nejen jako pouhý report o výsledcích experimentu, ale i předmět samostatné hodnoty – vědecké, nakladatelské i kulturní. Kromě toho je kniha předmět, ve kterém se odráží celá řada vztahů mezi aktéry podílejícími se na jejím vzniku. Proto jsme oslovili ředitele nakladatelství, která, kromě Vydavatelství FF UK, také publikují práce fakultních akademiků. Na veletrhu si budou návštěvníci moci knihy zakoupit se slevou.

Komu je sekce Za horizont české vědy primárně určena?

Věřím, že sekce odráží naše úsilí o další zapojování fakulty

do mezinárodních projektů. Proto je určena akademikům, studentům i širší veřejnosti. Akademikům proto, že se budou moci seznámit s naší prací a prací institucí, jejichž zástupci nejen s námi přímo i nepřímo spolupracují. Studentům proto, že úspěch v mezinárodní konkurenci vyžaduje dlouhodobé úsilí, a tedy i dobrou informovanost o tom, kam ho upřít. Širší veřejnosti pak chceme umožnit nahlédnout do vědecké kuchyně, aby mohla spatřit část procesu, jehož výsledky si nakonec přečte například v denním tisku v sekci věda či zajímavosti, což jistě velmi redukuje a omezuje pohled na vědce.

Jednoduše všem těm, kdo mají zájem o seznámení se s lidmi, kteří vědu pomáhají vytvářet, i s těmi, kdo ji úspěšně v mezinárodním kontextu vytváří. Tedy s takovými vědci, kteří zažívají nejen úspěchy, ale také těžké a někdy i těžko vstřebatelné neúspěchy. I proto jsme začlenili do programu dost času na diskusi, která se bude navíc odehrávat u kávy. Právě při takových situacích se totiž domlouvají zásadní a důležité věci.

Můžete uvést příklad úspěšné probíhající mezinárodní spolupráce fakulty?

Měřítko úspěchu se neustále proměňuje a s ním i požadavky na to, co bychom měli nebo mohli umět. Jednoduše prohlásit – tak a teď budeme dělat jen mezinárodní granty, to je nesmysl. K tomu je nutné dodat, že na FF UK je mezinárodní spolupráce díky tradici a některým výrazným osobnostem velmi dobře ukotvena. To, co je obecný problém sociálních a humanitních věd, je nedostatek financí. Ten nesouvisí s údajnou špatnou uplatnitelností jejich absolventů, jak se nám v rozporu s fakty snaží namluvit zástupci průmyslu a jiných zájmových skupin, ale s obecně krátkozrakou vědeckou a školskou politikou, které jsme v naší společnosti stále vystaveni. I proto je nutné dělat pomalé a systematické kroky a vytahovat se z neblahé situace za vlastní šos.

V čem podle vás spočívá klíč k úspěchu v mezinárodním výzkumu?

Na tuto otázku asi nejlépe odpovědí akademici jako prof. Procházka, doc. Doležalová nebo prof. Rovná, kteří přijali naše pozvání a v sekci *Za horizont české vědy* vystoupí. Nicméně z mého pohledu je úspěch podepřen dlouhodobou a soustavnou prací a spoluprací. A základy vědecké spolupráce se ustavují na úrovni dynamického a otevřeného vztahu mezi dvěma stranami, kterým jde o stejnou věc, a nikoli o zisk nějakého postavení.

Rád bych ale zdůraznil, že je nutné odlišit úspěch v mezinárodním výzkumu od mezinárodního úspěchu. Nejen na FF UK, ale i v jiných výzkumných institucích existuje celá řada jedinců, kteří nikdy s nikým pořádně nespolupracovali, ale jejich brilantní vědecké umění a myšlenky pronikají za hranice našeho velmi skromného hřiště. A když pak s těmito lidmi hovoříte, zjišťujete jednoduchou věc. Tito lidé se nepromenádují po úřadech a recepcích, ale sedí zavření doma a dřou a dřou, ať již jsou podle stávajících měřítek úspěšní, či nikoli. Tito lidé pak bývají, možná pro někoho paradoxně, nejvíce inspirativní. A o jejich spolupráci a znalosti nám jde také. Umožňují nám zajistit patřičný odstup a nadhled při zajišťování prostředků, které potřebujeme k přežití. Jinými slovy řečeno, zamezují tomu, abychom neztratili vlastní tvář, abychom s vaničkou nevyhlili i dítě.

Den vědy FF UK: Poznávání bez hranic

Letošní ročník se uskuteční ve středu 25. března. V hlavní přednáškové sekci nabídne jak přední osobnosti fakulty, tak příspěvky mladých vědců. Na programu je také knižní veletrh, výstava a hudební vystoupení. Vstup na akci je zdarma.

Den vědy FF UK přiblíží mezinárodní spolupráci v humanitních a sociálních vědách [iforum.cuni.cz, 18. března 2015]